

Den gode søgning i specialeskrivningen

Om strategier og steder for informations- og litteratursøgning

INDHOLD

1. STRATEGIER

Informationskilder

Om søgestrategier

Emnesøgning

Andre strategier end emnesøgning

Søgeprotokol

Evaluering af litteratursøgning

2. STEDER

Find forskningsartikler

Find bøger

Find rapporter og policy-dokumenter

Find lovstof

Find statistik

Af Mikkel H. Andersen & Claus Drejer
Informationsspecialist & ph.d. Informationsspecialist

RUB

31. oktober 2022

1. Strategier

Informationskilder

Da kilderne er mange og informationerne endnu flere kræver videnskabeligt arbejde, at der foretages strategiske betingede valg når videnafsøgning og -indsamling iværksættes.

Dette er en guide til den gode søgning.

Om søgestrategier

Søgning dvs. indhentning af viden, er og bør være en integreret del af enhver forskningsproces – det er ikke tilfældigt at "search" [at søge] indgår i ordet "research" [at forske].

Videnindsamling af eksisterende forskning og andet relevant materiale bør være lige så reflekteret og transparent tilrettelagt som når den empiriske metode beskrives og begrundes.

I samfundsvidenskabeligt regi eksisterer to idealtyper hvorigennem videnafsøgning og -indsamling kan kvalificeres.

En velfunderet reflekteret akademisk søgestrategi bør alt efter emne, fagdisciplin og epistemologiske ramme tage udgangspunkt i én af to følgende metoder, eller kombinere efter behov og hente det bedste fra begge verdner.

1. Den systematiske afsøgning

Den systematiske søgestrategi tager udgangspunkt i den evidensbaserede videnskab og sigter mod at skabe kvantitativ gennemskuelighed i videngenerering og afsøgning.

Til dette formål vil man typisk anvende,

- Opslagsværker (for at definere centrale emneord).
- Prædefinerede emneordsmatricer (for at sikre systematik).
- Prædefinerede søgesteder (ofte bibliografiske databaser).
- Emnesøgninger (for at finde forskningsartikler).
- Referencehåndteringssoftware (for at gemme alle fund).
- Prædefinerede sorteringskriterier (for at sikre tværgående relevans).

Se evt. Grant, M. J., & Booth, A. (2009). A typology of reviews: an analysis of 14 review types and associated methodologies. *Health information and libraries journal*, 26(2), 91–108.

2. Den hermeneutiske søgestrategi

Den hermeneutiske søgestrategi tager udgangspunkt i den fortolkende videnskab og sigter mod at skabe kvalitativ sammenhæng mellem del og helhed i et vidensområde.

Til dette formål vil man typisk anvende,

- Individuelle, fleksible, brede og/eller løse kriterier for opstilling af emneord.
- Allerede kendt viden som udgangspunkt for søgninger (fx bøger eller artikler).
- Mange forskellige søgesteder (fra Google til bibliotekskataloger).
- Multiple søgeteknikker (Se næste afsnit "Andre strategier end emnesøgning").
- Kontinuerlig genformulering af emneord og strategi (på baggrund af søgninger).

Se evt. Cecez-kecmanovic, D., & Boel, S. K. (2010). Literature reviews and the hermeneutic circle. *Australian Academic & Research Libraries*, 41(June), 129–144.

Emnesøgning

Emnesøgning er en traditionel fremgangsmåde i vidensopsøgningsprocessen hvor 'problemet' eller 'tematikken' gøres til det centrale parameter.

Emnesøgning kan foregå mere eller mindre systematisk med prædefinerede søgematricer som vist her, eller ved blot at have en pulje interessante begreber som søges på enkeltvis eller sammen.

Eksempel på emne-søgemartice (med 3 samtidige begreber)

Emne - Internet						
	<i>Privacy</i>	<i>Trust</i>	<i>Fear</i>	<i>Web</i>	<i>Accountability</i>	<i>Security</i>
<i>Privacy</i>						
<i>Trust</i>						
<i>Fear</i>						
<i>Web</i>						
<i>Accountability</i>						
<i>Security</i>						

Dette skema illustrerer hvordan man kan teste sine emne-begreber "op mod hinanden" for at opnå forståelse for deres brugbarhed (I de tomme felter kan noteres alt fra antal fund, nye emneord eller gode titler)

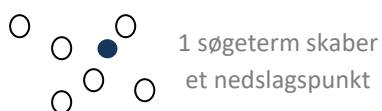
Helt centralt er det at man gør sig bevidst om

- Hvor den valgte terminologi kommer fra og om det er acceptabelt (er det dine egne begreber?)
- Hvilke andre begreber dukker op når jeg søger og kan jeg benytte den som supplement eller i stedet for mine nuværende?
- Er der synonymmer til mine begreber? Eller anvendelige antonymer?
- Er mine begreber faglige eller hverdagstermer? Og hvilken betydning har det for hvad jeg finder?
- Skal jeg kombinere mine emneord med metodiske begreber, forfatternavne eller teoretisk termer?

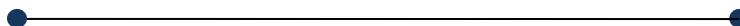
Triangulering af søgeord

At søge på enkelte termer er forholdsvis upræcist/bred, to termer giver et lineært forhold, 3 termer giver et felt.

Alt efter hvor bredt eller smalt interesseområdet er defineret kan det betale sig at overveje hvor mange begreber der skal bruges pr. søgning. Tommelfingerreglen er at ét søgeord giver mange fund og jo flere man bruger jo færre fund opnås (det er en fin strategi at starte med et ord og løbende koble flere til efter behov).

2 søgetermer skaber et "søgerelation"

3 søgetermer skaber et "søgeområde"

Andre strategier end emnesøgning

1. Emnefiltrering

Mange biblioteker, bibliografiske databaser [læs: emnedatabaser] og andre søgesteder har mulighed for at sortere i søgeresultater. Dette tillader at der søges bredt og i umiddelbart sprog og derefter langsomt indsnævres til der kun er relevante fund tilbage. Dette kaldes "tragt-søgning".

Søgningen kan kontinuerligt udvides med egne ord. Dette kaldes "blok-søgning". Finder du for lidt må du anvende bredere søgeord (brug evt [Sociological Thesaurus](#) på rub.ruc.dk som hjælp).

2. Følg citationerne

Disse 4 søgesteder tillader dig at få vist hvilke kilder der 1) citeres, 2) citerer og 3) har referencer til fælles med en enkel publikation. På den måde blottlægges en kildes livsforløb og tegn på den faglige "dialog" om emnet træder frem.

- [Web of Knowledge](#)
- [ProQuest](#)
- [SCOPUS](#)
- [Google Scholar](#)

3. Find forskeren

Sommetider kan det betale sig at klargøre sig hvad en enkelt forsker har publiceret. Dette kan gøres ved at søge i

- [Forskningsdatabasen](#) – forskeroversigt www.forskningsdatabase.dk
- [Worldcat.org](#) – Fælles internationalt bibliotekskatalog
- [Academia.edu](#) – Internationalt forskernetværk
- [Mendeley.com](#) – Virtuelt forskernetværk og referencehåndtering
- [RUCForsk](#) – aktiviteter og udgivelser for RUCs forskere

4. Find tidsskriftet

Ofte giver det mening at danne sig overblik over en håndfuld vigtige tidsskrifter på sit felt. Et fagområdes centrale tidsskrifter kan identificeres på flere forskellige måder ved at

- Konsultere Forsknings- og innovationsstyrelsens [BFI-autoritetsliste](#) over anerkendte tidsskrifter. Denne er opdelt på fagområder.
- Bruge dine tidligere emnesøgninger eller forskersøgninger til at identificere tidsskrifter.
- Spørge peers som vejleder eller kollegaer.

De fleste tidsskrifter tilbyder på deres web at du kan få sendt en mail løbende om nye udgivelser.

Søgeprotokol - et eksempel

Baggrund

Det er uklart, om klinisk supervision af psykiatrisk plejepersonale er gavnligt.

Problemstilling

Hvad ved vi om klinisk supervision til plejepersonale i psykiatrien i forhold til udbredelse, effekt og udbytte?

Informationskilder

Problemstillingens karakter lægger op til søgninger i databaser i krydsfeltet mellem sundhedsvidenskab og socialvidenskab. Der søges i den største sundhedsvidenskabelige database PubMed

Søgestrategier

Først bloksøges i PubMed ved hjælp af kontrollerede emneord og trunkeret fritekst. Bloksøgningens fund bruges som udgangspunkt for en sideløbende kædesøgning

PubMed, et eksempel

PubMed findes "clinical supervision" ikke som en MeSH. Der laves i stedet en fritekstsøgning på "clinical supervision AND nurs*" som kombineres med de to MeSH "psychiatric nursing" OR "Mental Health Services". Denne søgning er meget præcis og giver 114 referencer, som bruges som udgangspunkt for kædesøgninger

Inklusionskriterier

Empiriske studier af klinisk supervision af uddannet psykiatrisk plejepersonale. Studiet skal indeholde en beskrivelse af supervisionspraksis. Studierne rapporteres på engelsk. Peer-reviewed studie

Eksklusionskriterier

Studier af flere typer personale ud over det psykiatriske personale. Dobbeltpublikationer og rapportering af foreløbige resultater. Studier ældre end 1990

Litteratursøgning i problemorienteret perspektiv

Der findes mange metode, hvorpå man kan vurdere og evaluere litteratursøgningen. Nedenstående metode, er relativ nem at gå til.

Evaluér litteratursøgningen

- Sæt forskningsspørgsmål og problemfelt i relation til fund – hvad kan anvendes og hvad kan ikke anvendes? Foretag en relevansvurdering af materialet
  - Første relevansvurdering: koncentrerer udelukkende om titlerne på de fundne studier – man ser ganske enkelt på, om titlen indikerer, at der er tale om et relevant studie, for så vidt angår intervention, målgruppe og succeskriterier. Lav en 'ja'- og 'måske'-bunke
  - Anden relevansvurdering: Her går man videre med 'ja'- og 'måske'-bunken fra første runde og vurderer nu på baggrund af resumeer. Der indhentes resumeer på alle primærstudier, der har overlevet første runde. Der vil også i denne runde ske en væsentlig reduktion af antallet af primærstudier, der kan gå videre til tredje runde.
  - Tredje relevansvurdering: Her går man videre med 'ja'- og 'måske'-bunken fra anden runde og vurderer nu på baggrund af en fuldtekst-gennemgang

2. Steder

Find forskningsartikler

Valg af databaser. Problemformuleringen er på plads, og der er udvalgt nogle søgesæt. Nu skal databaserne vælges.

Vælg "Fagområdernes ressourcer" på bibliotekets website

<http://rub.ruc.dk/soeg/fagsider/>

Fagområder som jura, statistik og politik har sine egne fagressourcer og bibliografiske databaser.

1. Sociologi og antropologi

- [Anthrosource](#)
- [CSA social sciences](#)
- [ISI Web of Knowledge](#)
- [IBSS: International Bibliography of Social Sciences](#)
- [ProQuest \(alle databaser\)](#)
- [SCOPUS SocINDEX with Full Text](#)
- [Sociological Abstracts](#)

2. Socialpolitik

- [Social service abstracts](#)
- [OECD iLibrary](#)
- [Public Administration Abstracts](#)
- [PAIS International](#)
- [InfoMedia](#) – Alle danske aviser og dagblade

3. Onlineopslagsværker

- [Dictionary of Sociology](#) – Begrebsdefinitioner
- [International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences](#) – Begrebsdefinitioner
- [Sociological Thesaurus](#) – Find emneord

Andre relevante artikelsøgesteder

- [Bibliotek.dk](#) – samlet portal for danske biblioteker - **tidsskriftartikler på dansk**
- [Norart](#) Norges svar på bibliotek.dk
- [LIBRIS](#) Sveriges svar på bibliotek.dk
- [Annual Reviews](#) – tidsskrift med oversigtsartikler af høj faglig kvalitet for mange fagområder

Find bøger

Lokalt, national og globalt

- [Rub.ruc.dk](http://rub.ruc.dk) RUBs bibliotekskatalog
- [Bibliotek.dk](http://bibliotek.dk) fælles bibliotekskatalog for de danske biblioteker
- [Worldcat.org](http://worldcat.org) fælles bibliotekskatalog for mange internationale biblioteker

Bøger som ikke haves på RUB kan bestilles som fjernlån på bibliotek.dk eller via RUBs fjernlånservice - <http://rub.ruc.dk/selvbetjening/laan-fra-andre-biblioteker/>

Norden

- [Norart](http://norart.no) Norges svar på bibliotek.dk
- [LIBRIS](http://libris.se) Sveriges svar på bibliotek.dk

Ebøger i e-brary

Du kan via RUB få adgang til et væld af ebøger. Disse kan udlånes og downloades til en række forskellige bærbare enheder som tablets og mobiltelefoner, hvis man ikke vil læse ved computeren.

Opret din egen konto og lav en personlig bogreol - [Ebøger på RUB](#)

Find rapporter og policy-dokumenter

Offentlige rapporter, evalueringer og lignende findes bl.a. hos

- Ministerierne (Find oversigt ministeriernes på folketinget.dk)
- Ministerielle styrelser (fx [servicestyrelsen](#) og [sundhedsstyrelsen](#))
- Regioner (bl.a. hvis det omhandler sundhed)
- Kommuner (se borger.dk)
- Sektorspecifikke institutioner og organisationer (se eksempler nedenfor)

Vælg "Fagområdernes ressourcer" på bibliotekets website

<http://rub.ruc.dk/soeg/fagsider/>

Danmark (eksempler i udvalg)

- [AKF - Anvendt Kommunalforskning](#)
- [CASA - Center for Alternativ Samfundsanalyse](#)
- [CeFU - Center for Ungdomsforskning](#)
- [Dansk Socialrådgiverforening](#)
- [Den Sociale Kvalitetsdatabase](#)
- [KVINFO](#)
- [NeMM](#)
- [Servicestyrelsen](#)
- [SFI](#)
- [Socialministeriet - publikationer](#)
- [Sundhedsstyrelsen - udgivelser](#)

Internationalt

- [OECD iLibrary](#)
- [EU @ RUB](#)
- [DIIS, Dansk Institut for Internationale Studier](#)

Find lovstof

Lovforslag, betænkninger, forhandlinger

Brug folketinget.dk, når du skal finde udvalgsbilag, folketingets dagsorden, folketingets ugeplaner. Det er også hurtigt at bruge denne hjemmeside, hvis man vil finde de nyeste lovforslag og se en oversigt over hvor langt et lovforslag er nået i folketingsalen (1. behandling , 2. behandling etc.)

Find love m.m. i

- [Retsinformation](http://retsinformation.dk) (statens juridiske database: retsinformation.dk)
- [Karnovs lovsamling](#) (gældende love med kommentarer - online fra campus)
- [Lovtidende A B C](#) (love og traktater. Elektronisk adgang fra årg. 2008)
- [Ministerialtidende](#) (cirkulærer, instrukser, reglementer til brug for de embedsmænd, der skal administrere lovene. Elektronisk adgang fra årg. 2008)
- [Dansk lovregister](#) (fortegnelse over alle gældende love og bekendtgørelser 1928-2008)
- [Ministeriernes hjemmesider](#) (links til gældende love og lovforslag under det enkelte ministerium).
Find oversigt ministeriernes på folketinget.dk

Andre websites

- [Jura LibGuides - jura.ku.dk/libguides](http://jura.ku.dk/libguides) (Det Juridiske Fakultet, KU). Indeholder bl.a. links til ressourcer grupperet efter lande og emner.
- [Høringsportalen - hoeringsportalen.dk](http://hoeringsportalen.dk). På Høringsportalen publicerer ministerier, styrelser og direktorater de dokumenter, de har i høring. Du kan se dokumenterne og få indblik i de hørte parters meninger via deres høringssvar. Det er obligatorisk for institutionerne at offentliggøre alle lovforslag og de bekendtgørelser, der sendes i høring – øvrige dokumenter kan publiceres, hvis institutionerne selv vælger det.
- [Lovfakta, portaler og links på RUB - rub.ruc.dk/soeg/specialsamlinger/lov](http://rub.ruc.dk/soeg/specialsamlinger/lov)

Juridiske ordforklaringer

- [lovbekendtgørelse](#) er en sammenskrivning af den oprindelige hovedlov og efterfølgende ændringslove og offentliggøres i Lovtidende A
- [bekendtgørelse](#) er udstedt af ministeren og er en administrativ fortolkning af loven, henvendt til borgeren og offentliggøres i Lovtidende A
- [cirkulære/vejledning](#) udstedes af ministerierne og skal have hjemmel i en lov eller en bekendtgørelse og henvender sig kun til dem, der skal administrere lov/bekendtgørelse og offentliggøres i Ministerialtidende

Find statistik

Vælg "statistik" under "Fagområdernes ressourcer" på bibliotekets website www.rub.ruc.dk ([Direkte link](#))

Eksempler i udvalg

- [Country Reports og Country Profiles](#)
- [World Development Indicators online](#)
- [Statistiske Efterretninger](#)
- [Danmarks Statistikbank](#)
- [Dansk Demografisk Database \(DDD\)](#)
- [Dansk Data Arkiv - Samfund](#)